

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Evy Baranovej v právnej veci navrhovateľa: **P. K.**, štátny príslušník Srbskej republiky, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, Bratislava, Pivonková 6, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu ČAS: MU-346-11/PO-Ž-2008 zo dňa 30. júla 2008, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Sz 69/2008-38 zo dňa 11. novembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Sz 69/2008-38 zo dňa 11. novembra 2008 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-346-11/PO-Ž-2008 zo dňa 30. júla 2008, ktorým odporca podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a) a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu na území SR a rozhodnutie odporcu

o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej je vecne správne a v súlade so zákonom. Skutočnosti navrhovateľom uvádzané v priebehu celého azylového konania nasvedčujú podľa krajského súdu, že navrhovateľ zakladal svoju žiadosť inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, alebo 10, 13a a 13b zákona o azyle, navyše vyšli najavo ďalšie dôvody, pre ktoré by odporca mohol zamietnuť žiadosť navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenú, a to podľa § 12 ods. 2 písm. c), d), f) zákona o azyle. Navrhovateľ zakladal svoju žiadosť nepravdivými informáciami, protirečivými a nedostatočnými informáciami, na základe čoho nemožno považovať jeho osobu za dôveryhodnú aj z dôvodu odvrátiť bezprostredne hroziace vyhodenie z územia SR po tom, čo bol po zaistení v Čechách vrátený na Slovensko.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ zdôrazňoval ako dôvod svojej žiadosti o azyl starostlivosť o maloletú dcéru a záujem o jej výchovu, čo v prípade vyhodenia a následného zákazu vstupu by bolo pre neho neprimeraným trestom, lebo tým by bol znemožnený jeho kontakt s dcérou. Krajský súd uviedol, že jeho dcéra má 15 rokov a podľa vyjadrenia navrhovateľa na pojednávaní krajského súdu, nebol s ňou v kontakte od r. 2001, takže o telefonickom kontakte s ňou vypovedal pred odporcom nepravdivo. Zavádzajúco vypovedal tiež o rozvode s matkou maloletej, keď odporcovi uvádzal rok 1997, pred súdom uviedol, že manželstvo bolo rozvedené v roku 2005.

Navrhovateľom tvrdené rodinné väzby sa podľa krajského súdu neukázali ako pravdivé, teda dostatočné pre záver o tom, že rozhodnutím odporcu by došlo k namietanému zásahu do jeho rodinného a súkromného života v zmysle čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajský súd poukázal na to, že odporca pri posudzovaní žiadosti navrhovateľa vychádzal z pravdivosti tvrdenia navrhovateľa, že na území SR sa nedopustil trestnej činnosti, čo navrhovateľ zdôrazňoval aj vo svojom odvolaní s tým, že viedol príkladný život a na tomto tvrdení zotrval ja na pojednávaní pred krajským súdom.

Odpisom z registra trestov, ktorým krajský súd doplnil dokazovanie mal za preukázané, že i v tomto smere sa navrhovateľ preukázal ako nedôveryhodná osoba, pretože klamal odporcovi pri objasňovaní nielen rodinných, ale aj osobných pomerov.

Samotný fakt páchania trestnej činnosti pred viac ako desiatimi rokmi podľa krajského súdu nie je tak závažnou skutočnosťou pri posudzovaní jeho žiadosti ako fakt, že navrhovateľ napriek poučeniu odporcu vypovedať pravdivo, klamal a zavádzal správny orgán, ktorý ho v prospech navrhovateľa považoval za bezúhonnú osobu.

Vzhľadom na nepreukázanie rodinných zväzkov podľa krajského súdu nedošlo k stretu dvoch základných práv a slobôd podľa čl. 8 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 SDLP.

K tvrdeniam navrhovateľa, že vzhľadom k tomu, že v Juhoslávii bol vojakom-špecialistom počas vojny a možno mu z toho dôvodu niečo hrozí, krajský súd neprihliadol, pretože podľa §250i ods. 1 OSP, pri preskúmaní rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom uviedol, že krajský súd rovnako ako aj odporca nesprávne posúdili jeho žiadosť o udelenie azylu, zdôraznil, že jeho návrat do krajiny pôvodu nie je možný.

Poukázal na to, že na územie SR prišiel v roku 1986, bol mu udelený prechodný pobyt. V roku 1993 uzavrel manželstvo so štátnou občiankou SR a narodila sa im dcéra N. K.. Z tohto dôvodu mu bolo udelené povolenie na trvalý pobyt, ktoré mu však zaniklo v roku 2005 z dôvodu jeho nepredĺženia. V tom čase bol zamestnaný v Českej republike, kde cestovný pas stratil. Stratu nahlásil na Srbskom veľvyslanectve v Prahe, kde mu však odmietli vydať cestovný doklad s odôvodnením, že nie je občanom Srbskej republiky. Z tohto dôvodu nebolo možné podľa navrhovateľa požiadať o predĺženie trvalého pobytu.

Navrhovateľ uviedol, že napriek tomu, že sa s manželkou rozviedol v roku 1997, s dcérou bol naďalej v kontakte, staral sa o ňu, pravidelne prispieval na jej výživu. Podľa navrhovateľa jeho vyhostením a zákazom vstupu na územie SR, by bol znemožnený jeho kontakt s dcérou, v tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie ESĽP v prípade Berrehab v. Holandsko (1988).

Navrhovateľ zdôraznil, že jediným jeho previnením bol nelegálny pobyt na území SR po skončení povolenia na trvalý pobyt v roku 2005, nemožnosť predĺženia tohto pobytu však nebola spôsobená jeho zavinením, túto skutočnosť však krajský súd nezobral do úvahy.

Napokon uviedol, že jeho vyhostenie nebude možné zrealizovať, nakoľko je pravdepodobne osobou bez štátnej príslušnosti, na ktorú sa vzťahuje Dohovor o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti, podľa ktorého majú tieto osoby osobitné postavenie. Touto skutočnosťou sa odporca ani krajský súd nezaoberali.

Navrhovateľ odporcovi vyčítal, že pri rozhodovaní nezohľadnil možnosť udelenia azylu z humanitných dôvodov.

Na základe uvedeného navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že snaha navrhovateľa realizovať si svoj súkromný a rodinný život prostredníctvom zákona o azyle a nie podľa zákona o pobyte cudzincov je v rozpore so zámerom zákonodarcu o poskytovaní medzinárodnej ochrany. Zdôraznil, že inštitút azylu má slúžiť ako najvyššia forma ochrany osôb podľa medzinárodných kritérií, má slúžiť ako nevyhnutná ochrana života a osobnej slobody ľudí, ktorí sa nachádzajú v bezprostrednom ohrození.

Napokon uviedol, že na udelenie azylu podľa § 9 zákona o azyle nie je právny nárok a ani v priebehu azylového konania neboli zistené také relevantné skutočnosti, ktoré by mohli udelenie azylu z humanitných dôvodov navrhovateľovi opodstatňovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 2. apríla 2009 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného od 01.01.2008) ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, ak žiadateľ odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b.

Ministerstvo rozhodne podľa odsekov 1 a 2 do 60 dní od začatia konania; po uplynutí tejto lehoty žiadosť o udelenie azylu nemôže byť zamietnutá ako zjavne neopodstatnená. ministerstvo žiadosť o udelenie azylu zamietne ako zjavne neopodstatnenú, ak o udelenie azylu požiada žiadateľ, ktorý zakladá svoju žiadosť na

iných dôvodoch ako v § 8, 10, 13a alebo § 13b, najmä na dôvodoch, ako je hľadanie zamestnania alebo lepších životných podmienok (ods. 3).

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredlíži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d), vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku, a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej skutočnosťou, že navrhovateľ nesplnil zákonom stanovené podmienky pre udelenie azylu a zakladá svoju žiadosť inými dôvodmi, ako tými, ktoré súd uvedené v § 8, 10, 13a a 13b zákona o azyle, teda dôvodoch nedostatočných pre udelenie azylu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu („Srbská republika/Kosovo“ zo dňa 04.07.2008 vedenom pod č. p. MU-139/ODZS-2008, z článku „Šéfovia NATO a OSN budú rokovať o Kosove“ /Hospodárske noviny zo dňa 29.5.2008, z článku „Česi uznali Kosovo“ / SME zo dňa 22.5.2008, z článku „Začiatok misie EÚ v Kosove je stále v nedohľadne“ /SITA zo dňa 19.05.2008, z článku „Kosovčania už majú svoju ústavu“ / SME zo dňa 10.4.2008, z článku „Slovensko neuznáva pasy Kosova / Pravda zo dňa 11.06.2007 a z článku „Kosovo vyhlásilo nezávislosť“ / SME zo dňa 18.02.2008), z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu.

Z obsahu administratívneho spisu odporu vyplynulo (z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 27.06.2008), že navrhovateľ ako dôvod žiadosti uviedol, že na Slovensku dlhodobo žije, má tu dcéru a chce byť s ňou v kontakte. Nechce sa

vrátiť do Kosova, pretože tam síce má príbuzných, avšak vzťahy nie sú také pevné, nemá tam v podstate žiadne zázemie. Uviedol, že v roku 2002 sa vrátil do krajiny pôvodu na návštevu rodiny, zdržal sa tam asi tri mesiace, po návrate na Slovensko, odišiel pracovať do Čiech, tam stratil doklady. Bez dokladov sa nemohol vrátiť do Kosova, preto sa nelegálne zdržiaval v Prahe v nádeji, že sa situácia objasní a doklady mu vydajú. V Prahe takto žil do 13.05.2008, kedy ho česká polícia zaistila a vrátila na Slovensko, pričom bol umiestnený do ÚPZ Sečovce, kde požiadal o azyl. Na otázku, čoho sa obáva v prípade návratu do krajiny pôvodu, uviedol, že do Kosova sa vrátiť nechce, stratil s touto krajinou kontakt, cíti sa doma na Slovensku. Napokon navrhovateľ dodal, že celý problém je v tom, aby si nejakým spôsobom mohol vybaviť náhradné doklady a celá situácia bude vyriešená.

Odporca vyhodnotil dôvody žiadosti o udelenie azylu v kontexte tvrdení, ktoré navrhovateľ v priebehu azylového konania uviedol a ktoré boli odporcom vyhodnotené za iné skutočnosti alebo dôvody, ako tie ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a a 13b zákona o azyle, na základe čoho žiadosť navrhovateľ zamietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 12 ods. 1 písm. a/ zákona o azyle).

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca aj súd prvého stupňa po doplnení dokazovania vychádzali, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny záver o tom, že navrhovateľ zakladá svoju žiadosť na iných dôvodoch ako tých, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b, najmä na dôvodoch, ktoré majú povahu riešenia pobytového problému navrhovateľa na území SR.

Je nepochybné, že predmetom zákona o azyle je, ako to vyplýva z jeho § 1, predovšetkým upraviť konanie o azyle, ustanoviť postup pri poskytovaní dočasného útočiska, ustanoviť práva a povinnosti žiadateľov o udelenie azylu, azylantov, cudzincov žiadajúcich o poskytnutie dočasného útočiska a odíencov, ustanoviť pôsobnosť orgánov verejnej moci na úseku azylu a dočasného útočiska, upraviť integráciu azylantov do spoločnosti, a upraviť pobyt v azylových zariadeniach a v jeho rámci stanovením prekážok vyhostenia alebo návratu vytvoriť určitú právnu istotu zamietnutého žiadateľa o azyl pred jeho núteným návratom do krajiny pôvodu.

Z takto vymedzeného predmetu zákona charakterizujúceho zároveň aj jeho účel treba vychádzať aj pri posudzovaní postupu odporcu v predmetnej veci. Odporca výrokom deklaroval len to, čo predpokladá zákon v citovanom ustanovení, t.j. po zistení, že žiadateľ o azyl odôvodňoval svoju žiadosť o udelenie azylu inými dôvodmi, ako tými ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a a 13b žiadosť zamietol ako zjavne neopodstatnenú.

Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu totiž vyplynulo, že navrhovateľ ani nespochybňuje, že skutočnosti ním tvrdené nie je možné subsumovať pod niektoré z citovaných ustanovení, teda netvrdí, že u neho existujú opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a ani netvrdí, že vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

Napokon tento výrok, obmedzený pre účely zákona o azyle nezasahuje do jeho práva na výchovu dieťaťa, ani styku s rodinou. Rozhodnutím o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej, nedochádza podľa odvolacieho súdu k porušeniu alebo k obmedzeniu jeho práva na výchovu dieťaťa ani práva dieťaťa na rodinu podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru, pretože mu rozhodnutie nebráni tieto práva na území Slovenskej republiky vykonávať.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že existencia prekážky vyhostenia alebo návratu, ktorej preskúmania sa navrhovateľ domáha, nebola predmetom konania, a teda nebola ani v konaní o azyle spochybnená. Pretože rozhodovanie o nej presahuje rámec tohto konania a samotného účelu zákona o azyle, nemožno sa na ňu odvolávať v konaní o azyle za účelom dosiahnutia legalizácie pobytu v cudzej krajine, pretože by to znamenalo popretie účelu tohto zákona a obchádzanie na to určenej zákonnej úpravy pobytu cudzincov na území Slovenskej republiky.

K odvolacej námietke navrhovateľa, že odporca sa nezaoberal možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov, odvolací súd považuje za dôležité zdôrazniť, že **vlastné rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou voľnej správnej úvahy odporcu a vo vzťahu k výsledku tohto rozhodnutia nie je prieskum súdu možný.**

Súd preskúmava úvahu správneho orgánu len v tom smere, či nevybočila z medzí a hľadísk stanovených zákonom (§ 245 ods. 2 OSP), či je v súlade s pravidlami logického myslenia a či podklady pre takýto úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom.

Zákon výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle. Keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu, ktorý nie je preskúmateľný súdom, námietka navrhovateľa, že správny orgán sa možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov nezaoberal neobstojí.

Pokiaľ teda odporca nezistil vzhľadom na chýbajúce predchádzajúce tvrdenie navrhovateľa o ich existencii žiadnu subjektívnu okolnosť, ktorá by zakladala sama osebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a z tohto dôvodu úvahu k takejto okolnosti ani nerozvil, nepochybil.

Z uvedených dôvodov preto možno konštatovať, že postup žalovaného bol v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovel a napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP v spojení s § 246c OSP. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, keď navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 2. apríla 2009

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová